

Colofon

7e jaargang, aflevering 2, 1998

Het Tijdschrift voor Waterstaats-
geschiedenis is een uitgave van de
Vereniging voor Waterstaats-
geschiedenis en verschijnt tweemaal
per jaar.

REDACTIE:

dr D. Aten
dr P.J.E.M. van Dam,
dr L.A.M. Giebels,
drs A.P. de Klerk,
dr J.A.E. Kuys,
ir J.J. Pilon,
drs W. Wolters.

ADVIESRAAD:

prof dr C. Dekker,
prof mr H. van der Linden
prof dr G.P. van de Ven.

REDACTIESECRETARIAAT:

Drs H.G.J. Buijks,
Streekarchivariaat Brabant-Noordoost,
Postbus 580, 5340 AN Oss,
tel.: 0412-667700, fax: 0412-667709,
email: H.Buijks@inter.NL.net
Kopij dient te worden aangeleverd bij het
redactiesecretariaat, conform de richtlijnen
van de redactie. De richtlijnen zijn verkrijg-
baar bij het redactiesecretariaat.
Inleverdata kopij: 1 augustus en 1 maart.

LEDENADMINISTRATIE:

drs W.E. Goelema,
Rijksarchief in Drente,
Postbus 595, 9400 AN Assen.
Gironummer 93830 t.n.v. de penning-
meester Vereniging voor Waterstaats-
geschiedenis te Assen.
Leden van de Vereniging ontvangen het
Tijdschrift. Losse nummers kunnen wor-
den verkregen bij de ledenadministratie.
Abonnementsprijs f40,- per jaar; stu-
dentenabonnementen f25,-; losse num-
mers f20,- exclusief portokosten. Voor
themanummers gelden speciale prijzen.
Lidmaatschap wordt automatisch verlengd,
tenzij schriftelijk opgezegd vóór
1 december.

PRODUKTIE: Uitgeverij Verloren,
Hilversum.

LAY-OUT: Studio Tigges, Den Haag.

ISSN 0927-3336

© 1998 Vereniging voor Waterstaats-
geschiedenis. Niets uit deze uitgave mag,
op welke wijze dan ook, worden vermenig-
vuldigd en/of openbaar gemaakt zonder
schriftelijke toestemming van de redactie.

Inhoudsopgave

Ten Geleide	40
Over de auteurs	41
Naar eenheid en eenvoud	
<i>De oprichting en ontwikkeling van de Rijkswaterstaat 1798-1850</i>	43
A. Bosch	
Rijkswaterstaat en de waterschappen	
<i>Wetgeving en procedures rond de verlening van vergunningen voor openbare werken</i>	54
Marie-Louise ten Horn-van Nispen	
Subsidiën of andere beneficiën uit de publieke schatkist	
<i>Subsidieverlening voor de waterstaatszorg in de negentiende en twintigste eeuw</i>	63
Alex van Heezik	
Uitgetekend en uitgemeten	
<i>De Algemene Dienst van Rijkswaterstaat</i>	75
H.C. Toussaint	
J.A. Ringers: grondlegger van de moderne waterstaat	88
Willem van der Ham	
De handen van 'het genie'	
<i>Polderwerkers in de negentiende eeuw</i>	97
Eric Berkens	
Nederlandse ingenieurs overzee	
<i>De ontwikkeling van de moderne irrigatie op Java, 1832-1942</i>	106
Wim Ravesteijn	

Twee eeuwen Rijkswaterstaat	
<i>Een geschiedenis van drie golven van op- en neergang</i>	116
H.W. Lintsen	
Glossarium van waterschapstermen	
<i>De letters q en r</i>	125
Bibliografie Nederlandse Waterstaatsgeschiedenis	130